

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türk Petrol Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır. 28/04/2024

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Mehmet Emin EKMEN

Mersin Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	İçişleri , Plan ve Bütçe
Esas Komisyon	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji
Tarih: 1-7-2024	Esas No: 2/2255

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
2 8 Haziran 2024
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
2 8 Haziran 2024
No : 1448590

GENEL GEREKÇE

Madenler, Anayasal olarak Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır.

T.C. Anayasası'nın 168. Maddesinde: "Tabii servetler ve kaynaklar Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Bunların aranması ve işletilmesi hakkı Devlete aittir. Devlet bu hakkını belli bir süre için, gerçek ve tüzelkişilere devredebilir. Hangi tabii servet ve kaynağın arama ve işletmesinin, Devletin gerçek ve tüzelkişilerle ortak olarak veya doğrudan gerçek ve tüzelkişiler eliyle yapılması, kanunun açık iznine bağlıdır. Bu durumda gerçek ve tüzelkişilerin uyması gereken şartlar ve Devletçe yapılacak gözetim, denetim usul ve esasları ve müeyyideler kanunda gösterilir." denilmektedir.

Anayasamızın bu maddesine göre devletin mülkiyet hakkı niteliğinde denetim ve gözetim hakkını bir süre için gerçek ve tüzel kişilere devretmesi karşılığında, 3213 Sayılı Maden Kanunu'nda düzenlenen oranlarda devlet hakkı almaktadır. Kanunun 14. maddesinde Devlet hakkı düzenlenmiş olup 5 grup halinde ele alınan madenlerden %4 ile %5 oranları aralığında bu hak zikredilmektedir.

Devlet hakkı, üretimin devlet tarafından izlenmesini ve denetlenmesini kolaylaştırdığı gibi madenin çıkarıldığı bölgeye maddi anlamda katkı sağlaması için bu hakkın yarısı oranında ilgili devlet kuruluşlarının hesaplarına aktarılmaktadır.

Maden Kanunu'nun 2. maddesine göre petrol, madenler kapsamı dışında tutulmuş olup petrol ile ilgili hususlar 6491 Sayılı Türk Petrol Kanunu'nda düzenlenmiştir. Bu kanunda "devlet hakkı" ifadesi yerine "devlet hissesi" ifadesi kullanılmış olup ilgili hususlar Kanun'un 9. maddede düzenlenmiştir. Fakat Maden Kanunu'nda olduğu gibi bu "hak" veya "hisse"nin yarısının çıkarıldığı bölgenin ilgili devlet kuruluşları hesabına aktarılmasına yer verilmemiştir.

Bilindiği gibi Türkiye'deki petrol üretiminin büyük bir çoğunluğu sosyo-ekonomik olarak halkın büyük bir çoğunluğunun dezavantajlı durumda bulunduğu Diyarbakır, Batman, Adıyaman, Mardin, Şanlıurfa, Kırklareli gibi illerimizde çıkarılmaktadır. Bu yüzden bu kanun teklifiyle çıkarılan petrolün devlet hissesinin yarısı oranında çıkarıldığı bölgenin ilgili hizmet kuruluşlarına aktarılarak;

Petrol üretilen illerimizin altyapı, eğitim, sosyal içerikli yatırımlarına aktarılarak halkın sosyo-ekonomik düzeyinin ve kentin altyapısının iyileştirilmesine katkı sunması hedeflenmektedir.

Maden Kanunu'nda yer alan ilgili maddenin benzerinin Türk Petrol Kanunu'na eklenmesiyle Maden Kanunu kapsamına giren madenlerin işletmesinden alınan bedelle denkleştirilerek kentin faydasına sunulmakta ve Anayasa'nın eşitlik ilkesine uygun hareket edilmesi hedeflenmektedir.

İş bu kanun teklifiyle yukarıda açıklanan gerekçelerle, Petrol Kanunu'nun 9. Maddesine 10. Fıkranın eklenmesine dair değişiklik teklif edilmiştir.

**6491 SAYILI TÜRK PETROL KANUNU'NDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 3.5.2013 tarihli 6491 Sayılı Türk Petrol Kanunu'nun "Devlet hissesi" başlıklı 9. Maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

"(10) Devlet Hissesi tutarından karşılanması kaydıyla üretilen petrolün bedelinin %2'sinin;

- a) Büyükřehir belediyesi olan illerde, büyükřehir belediyesi hesabına,
- b) Büyükřehir belediyesi olmayan illerde ise il özel idaresi hesabına, on beş işgünü içinde aktarılır."

MADDE 2- Bu kanun yayım tarihinden yrrlēe girer

MADDE 3- Bu kanunun hükümleri Cumhurbaşkanı tarafından yürütülür.